

Slovo k povzbuzení na středu 1. dubna 2020...

Biblická čtení: Dan 3,14-20.91-92.95; Dan 3,52-56; Jan 8,31-42

Milé sestry, milí bratři,

dnes v prvním čtení opět otevíráme pozoruhodnou starozákonní knihu Daniel. Protože tak činíme již poněkolikáté v postní době (naposledy v pondělí), máme v paměti, o čem tato kniha vlastně je. Počítáme ji sice mezi knihy prorocké a obsahově je především vyprávěním příběhů z doby babylónského vyhnanství, ve skutečnosti ale není primárně ani knihou prorockou ani historickou, nýbrž knihou apokalyptickou. To nic neubírá na prorockém rozměru ani nediskvalifikuje vyprávění na nějaké pouhé mýty, ale znamená to, že v případě Daniela více než u jiných starozákonních knih platí, že ještě více než o konkrétní proroctví anebo o svědectví událostí dějin spásy jde o odhalení skrytých pravd o Bohu a člověku, které se za vyprávěním skrývají. Tento alegorický rozměr má celé Písmo, ale kniha Daniel, podobně jako novozákonní Apokalypsa, prostě zvlášť.

Nejinak je tomu u dnešního úryvku, jednoho z nejznámějších z celé knihy. Tři Danielovi druhové – Šadrach, Mešach a Abednego – se odmítli poklonit babylónským bůžkům, konkrétně zlaté soše, kterou nechal král zhotovit, a konat modloslužbu. Z věrnosti Bohu svých otců i Bohu svému. Takové jednání však znamenalo nejen nepřijetí (neexistujících) bohů cizího národa, nýbrž i odmítnutí vlády babylónského krále. Proto Nabuchodonosor, který do té doby nad nimi držel ochrannou ruku – sám nechal tyto tři židovské mládence jmenovat správci své říše a Daniela dokonce mudrcem na svém dvoře, je za trest nechává vhodit do ohnivé pece, sedmkrát rozpálenější než obvykle. A stane se zázrak. Mládencům se nejenže nic nestane, oni se dokonce začnou volně procházet po ohnivé peci, navíc v doprovodu čtvrtého, „podobného Božím synu“. Krále výjev z pece natolik uchvátí, že se sám před Bohem skloní a mládence následně zavolá z pece ven a zařídí, aby se jim v jeho říši už nic zlého nestalo.

Kdo byl ten tajemný čtvrtý, je téměř nabíledni: mohl by to být tajemně sice i sám Daniel, který byl jakýmsi duchovním vůdcem i ostatních nucených vysídlenců na Nabuchodonosorův dvůr, ale je to především sám Boží syn, Kristus. Je-li tomu tak – a přesně takto četlo dnešní scénu už rané křesťanství, pak máme před sebou jedno z nejvýraznějších mesiánských proroctví sklonku Starého zákona. A nejen to, máme před sebou i odhalení skryté pravdy, v jakých situacích bude Mesiáš svým věrným zvlášť blízko, kdy a kde bude zvlášť potkatelný a zakusitelný: v ohnivé peci.

Celou scénu tak můžeme číst jako předobraz naplnění Kristova slibu, že zůstane svým učedníkům blízko, zvlášť když jim bude úzko, když budou v nebezpečí, budou týráni a pronásledováni, ocitnou-li se v nějaké ohnivé peci, ať je jakákoli. I když jejich tělo bude třeba sebevíce zmučeno, jejich duši se nic nestane. V těch třech mládencích může být totiž čten obraz naší duše mající také tři základní mohutnosti: poznání, volbu a vztahovost (či tři části: duši rostlinnou, živočišnou a lidskou, duši vegetativní, senzitivní a duchovní).

Příběh tří mládenců v ohnivé babylónské peci nám zároveň napovídá, jak se tato Kristova blízkost projevuje: Jednak už jako síla k věrnosti, kterou mládenci měli, když odmítli se poklonit zlaté soše. A pak především jako vnitřní svoboda a vnímatelná blízkost Božího syna, kterou právě v ohnivé peci zakoušejí. Ani nejsilnější a nejhrozivější plameny pak nemohou lidské duši ublížit, pokud se v ní – jako v zahradě – prochází Boží syn. Vždyť právě procházení se Božího syna v srdci člověka jako v zahradě je jedním z nejkrásnějších obrazů vnitřního Božího ráje, silnějšího než smrt.

Ohnivou peci pak může být všechno to těžké a zlé, do čeho jsme (existenčně) vrženi, co nás pálí, trápí a bolí. Není to jen pronásledování pro víru a spravedlnost, ale i třeba ohnivá pec našich bolestí, těla i duše, pec trápení, nevydařených vztahů, neúspěchů, frustrací, pádů, pec násilí, domácího i jakéhokoli jiného, ohnivá pec všemožného zneužívání, ponižování, křivdy, nepřijetí druhými, pec únavy a vyčerpanosti, pec samoty a opuštěnosti a tak dále. Samozřejmě

jako ohnivá pec může být a je zakoušena i současná pandemie, nebezpečí nové nemoci a smrti, pec karantén a z nich plynoucích trápení a potíží, ohnivá pec ekonomických dopadů, osobních i společenských tragédií. Patří sem i pec vyčerpanosti těch, kteří se snaží na všech možných úrovních s pandemií a nemocí obětavě bojovat, a ohnivá pec těch, kteří trpí touto nemocí anebo na ni dokonce, bohužel často sami, umírají. A mnoho dalších podob může ohnivá pec mít, pro nás katolické křesťany třeba i tu, že nemůžeme svou víru praktikovat a blížící se svátky prožívat tak, jak bychom si přáli.

Apokalypsa („odkrytí věcí skrytých“) knihy Daniel neslibuje nutně rychlé vyhasnutí ohnivé pece a ani neříká, kdy a jak rychle z ní budeme vytaženi. Jen ukazuje, že Boží syn je nám v ohnivé peci blízko, sám tam za námi přichází, už i předem čeká, a když my jeho blízkost celostně přijmeme, naše duše bude s ním a v něm, bude skutečně svobodná a nespalitelná, nezničitelná, živá...